

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

477. Qualiter obveniat iis per transactionem, compromissum, & permutationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

pignus alteri Ecclesie; ne Ecclesia iniquitatem laici eas injuste detinentis approbare videatur. Abb. in cit. c. interdicimus. Vel etiam, si loquitur de decimis iuste habitis, subintelligi videtur, eas sine consensu Episcopi dari non posse in pignus; si enim eas cum consensu Episcopi donare potest Ecclesia vel Clerico iuxta c. cum Apostolica. de his que sunt à prel. poterit etiam cum eodem consensu, quod minus est, nempe oppignorare. Pirh. loc. cit. ubi etiam quòd talis consensus Episcopi requiratur, si Episcopus tanquam Dominus directus eas decimas in feudum concesserat; nam sine consensu domini directi res feudalis oppignorari nequit. De cetero non esse in usu, ut requiratur ille consensus ad oppignorandum tales decimas, intelligendum tamen videtur, alteri Clerico vel Ecclesie.

5. Quintò: per consuetudinem induci potest, ut laici de istiusmodi decimis sicut de bonis patrimonialibus possint liberè disponere, & non tantum in feudum illas concedere, sed etiam vendere, permutare, donare, in dorem dare, inter hæredes dividere. Guttier. practic. qq. l. 1. q. 15. num. 7. Barb. in collectan. ad c. prohibemus. nu. 7. testantes talem consuetudinem existere in Hispania & Gallia, Pirh. n. 149, idem testans de Germania; addensque ex Guttier. sine ingenti animarum damnatione, innumerorum contractuum everfione non posse talè consuetudinem damnari vel rejici; cum tales decimæ legitimæ sedis Apostolicæ auctoritate penitus à titulis clericalibus sint abstractæ & concessæ laicis in feudum v. g. principi alicui, ut illas tanquam bona patrimonialia possideant; vel etiam à tempore immemoriali cum bona fide sine ullius contradictione tali modo possideantur, & hinc in possessione sint relinquendi, donec liquidè constet, huiusmodi decimas non legitimè, vel non tali modo ad ipsos pervenisse. Consuetudo siquidem, seu possessio immemorialis vim habet præsumpti privilegii, vel alterius concessionis legitimæ, seu inducit præsumptionem tituli, & sufficientem ejus probationem, etiamsi nunc probari aut exhiberi nequeat, juxta quod docet Covar. l. 1. c. 17. n. 5. Suar. loc. cit. l. 1. c. 27. n. 3. Sylv. & alii ex l. ult. ff. de aqu. & aqua pluv. arceda, ita Pirhing. Idque verum, ut pergit, etiamsi laici recognoscant decimas sibi datas in feudum ab Ecclesia; eò quòd licet spectato aliàs jure communi, vasallus non possit res in feudum concessas alienare sine consensu domini directi sub pœna amissionis feudi, si tamen laicus quisquam ab immemoriali tempore bonâ fide sine contradictione decimas non solum subinfeudavit, sed etiam quovis modo liberè alienavit sine consensu domini directi, nempe Ecclesia vel Episcopi, à quo illas in feudum recognoscit, hac suâ possessione non debeat privari, donec de contrario liquidè constet.

6. Denique potest laicus contra laicum legitimè obtinentem has decimas v. g. infeudatum ante memoratum Concilium Lateran. vel post illud ex Pontificia concessione habentem illas, præscribere decimas. Engels loc. cit. n. 39. Barb. loc. cit. n. 54. citans Felin. in c. causam qua. n. 4. Velasc. de jure Emphyt. q. 17. n. 15. Menoch. de præsump. l. 6. præf. 86. n. 3. quanquam dicat hos omnes intelligere, illud procedere in decimis, quæ titulo perpetuo feudi, seu simili sunt penes laicos: non ita, si ad tempus fuissent concessæ; atque ita respectu solius juris ad laicos spectantis datur hæc præscriptio laici contra laicum, non verò ut cedat aliquo modo in præjudicium Ecclesie. Porro ad præscribendum etiam à

laico contra laicum decimas videntur sufficere 10. anni inter præsentis, & 20. inter absentes, & 30. sine titulo; quia hic nec præsumptio juris adest, nec favor Ecclesie, ob quam requiritur quadragenaria præscriptio. Engels n. 22. citans Rebuff. de decimis. q. 13. num. 100.

Questio 476. Quibus modis jus decimandi obvenire possit Ecclesiis, & personis Ecclesiasticis?

Respondeo: præter titulum acquirendi jus decimandi maximè juri conformem, qui est collatio beneficii parochialis, sunt modi alii plures, nempe per transactionem, compromissum, permutationem, liberalem concessionem, privilegium, consuetudinem, præscriptionem. Laym. l. 4. tr. 6. c. 6. n. 1.

Questio 477. Qualiter obveniat iis per transactionem, compromissum, & permutationem?

Respondeo: obvenit illis per transactionem factam inter Ecclesiasticos c. 2. & c. veniens, de transact. c. ex multiplici, de decim. nempe dum plura sunt prædia, de quorum jure decimandi litigatur inter Ecclesiasticos, componi, seu transigi potest, ut uni parti hæc, alteri alia prædia assignentur; vel si unicum sit prædium litigiosum, decimæ inter partes dividantur; vel etiam decimæ non solvantur integræ, vel etiam de aliquibus rebus non solvantur. ut Pirh. n. 152. Fagund. ad præf. 3. l. 3. c. 2. nu. 19. Item ut etiam cum laicis possit fieri compositio super tempus & locum solvendarum decimarum. Fagund. ibid. n. 14. apud Barb. cit. c. 28. §. 4. n. 24. Modò in talibus transactionibus nullum pactum simoniacum, seu pretium extrinsecum interveniat, pro quo jus decimarum, quod spirituale est, ematur ut Gl. in cit. c. 2. Laym. loc. cit. n. 1. Pirh. n. 150. Si compositio dicta fiat interveniente auctoritate & consensu Papæ, vel Episcopi, vel Superioris (appellatione autem superioris in hac materia venit quilibet Prælarus Episcopo inferior, modò habeat jurisdictionem quasi Episcopalem; Item Vicarius Generalis Episcopi, Rebuff. q. 13. n. 23. Fagund. loc. cit. n. 5. & 6. apud Barb. n. 25. & 26.) erit perpetua argumento cit. c. 2. & c. veniens. si verò privata tantum transactio fiat, rata hæc tantum erit inter pacificos, successores tamen non obligabit. Argumento c. ex multiplici, & ibid. Abb. n. 2. Laym. loc. cit. Rebuff. Fagund. Barb. ll. cit. & apud hunc plures Rotæ decisiones. Transactio facta absolute & indefinitè intelligenda est, non tantum de solvendis decimis præteritis, & præsentibus, sed etiam de futuris, ut si v. g. monasterium, quòd de iis transigit cum parcho, alia postmodum acquirat prædia, de iis quoque teneaturolvere decimas. argumento c. quia circa. de privileg. Pirh. n. 151. Porro conventioni seu transactioni, quæ intercessit prius inter partes non derogatur per privilegium exemptionis à solvendis decimis, nisi in eo de illa fiat mentio. Argumento c. ex multiplici. h. t. Pirh. n. 157. tum quia princeps non censetur velle derogare juri quæsito per transactionem parti, nisi id exprimat. Argumento c. mandatum, de rescrip. Tum quia Papa verisimiliter tale privilegium non concessisset, cum, quæ inter partes transacta, non facile sint rescindenda juxta l. causas. c. de transact. Unde Gl. in cit. c. ex multiplici, infert, impetrationem talis privilegii.

vilegii, in qua nulla facta mentio transactionis, subreptitium ob tacitam veritatem exprimendam necessarium, ideoque invalidam. Pirh. n. 152. Et hæc de transactione super decimis in futurum solvendis; de præteritis namque non solum cum Ecclesiasticis, sed etiam cum laicis sine auctoritate Episcopi aut superioris posse fieri compositionem, tenet Gl. & DD. communiter in c. ut super. de reb. Eccl. non alien. teste Barb. loc. cit. n. 28. Rebuff. loc. cit. n. 25. & 33. Fag. n. 7. & 17. Monet. de decimis. c. 5. nu. 128. apud eundem Barb. eò quod tunc non agitur de tollendo vel remittendo aliquo jure Ecclesiæ, sed solum de commodo illius v. g. parochi, ad quem illæ decimæ jam spectant. Monet. loc. cit. Trull. in decal. l. 3. c. 3. du. 11. n. 13. apud Barb. ibid.

2. Secundò: per compromissum super jure decimarum in unum vel plures (quorum arbitrio seu sententiâ standum sit à partibus) potest illud uni litiganti parti auferri & alteri adjudicari, sive totum, sive ex parte. c. Apostolica. de his qua sunt à prel. Laym. loc. cit. Pirh. n. 153. Hi arbitri debent esse clerici; laicus enim de spiritualibus uti judicare, ita arbitrari nequit. c. contingit. de arb. juncta Gl. ex commissione tamen judicis Ecclesiastici laicus unus vel plures cum clerico esse possunt compromissarii. Gl. in cit. c. contingit. Abb. in c. per tuas. de arb. n. 6. Laym. loc. cit. Necessè etiam est in compromisso super jure decimarum intervenire consensum legitimi superioris, aliàsque solemnitates ad alienationem jurium Ecclesiasticorum requiri solitas. Abb. in c. dilecti. prohibita enim alienatione, tacite etiam prohiberi censetur omnis actus voluntarius, per quem ad alienationem perveniri potest, qualiter per compromissum indirectè pervenitur ad alienationem, quæ directè prohibita est circa jura Ecclesiæ, non adhibitis solemnitatibus. Laym. loc. cit.

3. Tertio: per permutationem jus unius Ecclesiæ cum jure decimarum alterius Ecclesiæ permutando, ducto argumento à contrario ex c. ad questiones. & c. ult. de rerum permutat. Necessè est autem intervenire auctoritatem Episcopi; cum permutatio sit alienationis species. c. nulli. de reb. Eccl. non alien. Laym. ibid. Pirh. num. 154. de cetero jus decimandi sumptum propriè & formaliter, quatenus fundatum in titulo spirituali, sine simonia pro re temporali permutari aut vendi nequit, ut dictum. Laym. ibid. n. 3. qualiter parochus vendens decimas, quæ proveniunt proximâ messe, non vendit illud, sed solum jus percipiendi decimas, ut sunt fructus temporales pretio æstimabiles. Vide Pirh. n. 155.

Questio 478. Qualiter obveniat illis jus decimandi per donationem, seu concessionem?

1. Respondeo: obvenit illis per concessionem in primis Papæ; potest enim hæc tanquam supremus jurium etiam spiritualium Ecclesiæ dispensator jus decimandi, etiam uni fundatum in titulo spirituali, ex causâ adimere uni Ecclesiæ vel Ecclesiastico, & donare, seu concedere alteri juris istius quâ talis capax; sic quoque potest per incorporationem parochiarum factam monasteriis vel Canonicatibus eisdem dictum jus concedere. Engels n. 20. de decim.

2. Dein per concessionem Episcopi, in quantum is potest decimas, quas nunquam possedit, post

earum recuperationem, vel ad opus suum retinere, vel secundum discretionem sibi à Deo datam alteri Ecclesiæ concedere, juxta c. quoniam. de decim. Barb. de offic. paroch. c. 28. §. 3. n. 52. citans Rotam in Sabiniensi decimarum 1. Jun. 1609. qui etiam n. 54. absolute ait, posse Episcopum decimas concedere aliis Ecclesiis cum aliqua causâ, juxta c. statimus. & c. final. ibid. q. 1. citatque pro hoc Monet. de decim. c. 5. n. 60. Verall. p. 3. decis. 340. & Rotam in Conchensi decimarum 5. Maji. 1600. quamvis, ut idem Barb. n. 53. decimas illas, quas aliquando habuit, si revertantur ad mensam Episcopalem, non possit transferre in personam, quæ nunquam moritur, ne spes revolutionis adimatur, juxta decisionem Rotæ in Taurin. decimarum. 12. Jan. 1607. quam citat.

3. Denique etiam per donationem factam à laico, legitime hoc jus (intellige ut separatum à titulo suo spirituali) possidente; potest enim ille illud non tantum Ecclesiæ, à qua accepit, redonare, seu restituere, etiam sine consensu Episcopi. c. cum Apostolica; sed & alteri, etiam non parochiali, puta monasterio &c. accedente consensu solius Episcopi, juxta c. cum Apostolica. de his qua sunt à prel. Engels cit. n. 20. Pirh. n. 146. Quin &, si consuetudine induci potest, ut laicus legitime habens istiusmodi jus decimandi de eo disponat liberè tanquam de bono patrimoniali, ut dictum supra, ideoque illud vendere, donare possit etiam laico absque consensu Episcopi; multò magis idem poterit respectu Ecclesiæ, vel personæ Ecclesiasticæ. Etiã autem laicus decimas illegitime illi concessas ante dictum Concilium Lateran. (puta per Prælatos inferiores Papâ in feudum perpetuum; ceter enim Barb. cit. loc. post citando n. 63. hoc ipsum & solum, & non alias concessionem ab istis Prælati factas laicis, jam ante Concil. Lateran. ab Urbano II. fuisse prohibitum) si induci non possit, ut restituat Ecclesiis, à quibus avult; restituat aliis Ecclesiis, vel aliis Clericis, præcipuè religiosis, quibuscunque voluerit, accedente Episcopi consensu, id ipsum tantum de concessis, & non de concedendis imposterum illegitime decimis, permittente dicto Concilio Lateran. ut sic utilitati ecclesiarum consideretur, & vitarentur scandala. Pirh. cit. n. 146. Barb. cit. c. 28. §. 3. num. 6. citans Gilchen de præscrip. p. 3. c. 8. num. 7. Rebuff. &c. Obertas etiam post dictum Concilium decimas etiam cum consensu Episcopi nequit donare aliis ecclesiis etiam regularibus aut Clericis, sed tenetur restituere illi præcisè ecclesiæ, ad quam antea pertinebant, Barb. loc. cit. n. 6. & seq. Pirh. loc. cit.

4. De reliquo laicus, in quacunque dignitate constitutus, non poterit donare seu concedere jus illud spirituale decimandi, etiam clerico; cum quod quis non habet, quin & habere seu possidere nequit, dare non possit; & pro non dato habeatur, quod ab illo donatur, qui non potest de jure donare c. 5. de jurep. Pirh. n. 151. Ita ut donatio juris decimandi vel alterius similis juris spiritualis à laico facta ita ut sit nulla, ut nec legitimum, nec coloratum titulum, & justam causam præscribendi tribuat, adeò, ut etiam personæ ecclesiasticæ possidentes decimas, similève jus spirituale nullo unquam tempore præscribere possint, si fundent se super donatione vel concessione laici, etiam regis, juxta c. dudum. de decim. Pirh. n. 150. Idque non obstante bona fide recipientis, eò quod qui jus illud decimandi accepit à laico, credens talem concessionem esse validam & justam, erret in jure, error autem juris in præ-

in præ-